

Аліна АНДРОЩУК

Викладання англійської мови в університетах України в контексті євроінтеграції: системний підхід

Вступ. "Володіння англійською мовою визнане базовим життєвим умінням XXI століття нарівні з умінням користуватися комп'ютером, зараз це вже не окрема спеціалізація. Англійська дає людям можливість працювати зі значно ширшим розмаїттям інформації, ознайомлюватися із більшою кількістю поглядів, аніж це можна було би зробити тільки рідною мовою" зазначає у своїй передмові до об'ємного та інтенсивного дослідження "The internationalisation of Ukrainian universities: the English language dimension" ("Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови"), проведеного від імені Британської Ради та Міністерства освіти і науки України в 2014-16 рр., щодо ролі та статусу англійської мови в 15 вищих закладах освіти України директор Британської Ради в Україні Саймон Вільямс [1,с.13].

Водночас, як зазначала міністр освіти і науки (МОН) України, к.п.н. Л.М. Гриневич, «дослідження демонструють, що економічний розвиток країн дуже залежить від знання громадянами англійської

мови. Зростає важливість знання англійської мови всіма фахівцями. І сьогодні, коли ми дивимось на Україну, то з не англomовних країн Європи, яких є 32, ми за рівнем знання англійської мови перебуваємо на 28 місці. ...Рівень, з яким у виші потрапляють вступники - він надзвичайно різний. Це шкодить обом групам – і студентам з низьким рівнем, які не встигають за програмою й не можуть нормально її засвоювати, так і сильним студентам, які страждають від політики «орієнтації на слабшого» [2].

Встановлено, що чим вище рівень англійської мови у населення, тим багатша країна. Тому на вершині рейтингу знання знаходяться країни з великим валовим національним доходом (ВНД), а внизу – з маленьким. Виняток становлять лише Південно-африканська республіка (ПАР) і Росія. У ПАР високий рівень знання англійської сформувався історично. Хоча в Росії ВНД суттєвий (за рахунок нафтовидобутку), проте рівень володіння англійською мовою – низький. В Україні скромний ВНД і такий же рівень англійської мови. Серед 88 країн, де її вивчають зі школи, Україна на 43-му місці. Згідно дослідження Kantar TNS Online Track 70% українців вивчали англійську мову, але тільки 35% заявили, що можуть підтримати розмову або зрозуміти новини на радіо або телебаченні англійською. Опитані в середньому оцінили свої знання мови на 3,7 з можливих 10 балів. При цьому 90% визнали, що для особистого розвитку вони б вивчали англійську [3]. Іноземна мова – один з основних механізмів реалізації інтеграційних процесів, мобільності студентів, науковців та фахівців, особливо враховуючи Болонські домовленості.

Зважаючи на тенденції, що відбуваються в Європейському просторі вищої освіти доцільно більш докладно вивчити вплив процесів євроінтеграції та глобалізації на викладання англійської мови та запровадити кращі методики і практики викладання англійської мови у систему вищої освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням новітніх технологій, методів та прийомів у викладанні іноземних мов та англійської зокрема, займаються багато вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Анісімова А., Бех П., Вишневський О., Заборовський В., Мерзлікіна І., Крючков Г., Пуховська Л., Сенченко В., Соловійова Н., Степаненко С., Тарнопольський О., Штульман Е., Бернс М., Болайто Р., Вест Р., Штерн Г., Боткін Д. та ін. Проблеми забезпечення розвитку, оцінювання, вимірювання й порівнювання та контролю якості в Європейському просторі вищої освіти досліджують

Аношкова Т., Драч І., Калашнікова С., Луговий В., Мосьпан Н., Полікарпова Ю., Оржель О., Сисоєва С., Слюсаренко О., Таланова Ж., Ярошенко О. та інші науковці.

Метою статті є аналіз стану, тенденцій та інноваційних змін, що здійснюються в Європейському просторі вищої освіти у процесі викладання англійської мови в системі вищої освіти України, в контексті євроінтеграції зокрема, змісту Концепції розвитку англійської мови в університетах.

Виклад основного матеріалу. За визначенням Вікіпедії системний підхід (англ. Systems thinking – системне мислення) – напрям методології досліджень, що полягає в дослідженні об'єкта як цілісної множини елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто розгляд об'єкта як модель системи. Ефективність системного підходу залежить від характеру застосовуваних загальносистемних закономірностей, що встановлюють зв'язок між системними параметрами. На сучасному етапі на основі узагальнення різних варіантів системного підходу створюються умови для побудови загальної теорії про системи – системології. Основний засіб системного підходу – це системний аналіз. Практично всі сучасні науки побудовані за системним принципом. Важливим аспектом системного підходу є вироблення нового принципу його використання – створення нового, єдиного і більш оптимального підходу (загальної методології) до пізнання, для застосування його до будь-якого пізнаваного матеріалу, з гарантованою метою отримати найбільш повне і цілісне уявлення про цей матеріал.

Стан та тенденції у викладанні англійської мови в Європейському просторі вищої освіти та університетах України. Глобалізація світу та розбудова єдиної Європи перетворюють інтеграцію національної освіти до європейського та інноваційного світового освітнього просторів на обов'язкову умову буття української держави. Проблемним моментом на шляху інтеграції є непослідовність освітньої політики, тому цей процес має перервний характер. Новий етап, що розпочався з 2014 р. після соціально-політичної кризи, військової агресії Росії та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.), ознаменувався інтенсифікацією європейського вектора розвитку України та синхронізацією вимірів української освіти з європейськими характеристиками. Продовжується поступальний рух української освіти у напрямі її трансформації на компетентнісно базовану.

Україна визнає вищу освіту як двигун соціальної трансформації, а англійську мову як ключову компетенцію в умовах інтеграції та глобалізації економіки, інструмент міжнародного спілкування, засіб приєднання до європейського освітнього, наукового та професійного простору, умови ефективної інтеграції та фактору економічного зростання країни. Країна підтвердила свій європейський вибір та зовнішньополітичний вектор (Конституція України, ст. 102), прихильність до європейської інтеграції та глобалізації (Угода про Асоціацію між Україною та ЄС, членство в Європейському просторі вищої освіти та Європейському науковому просторі, інших міжнародних інституціях, партнерствах і співробітництвах). Варто зазначити, що інструменти, розроблені в рамках Ради Європи, зокрема, Загальноєвропейська система посилення на мови: навчання, викладання, оцінка (CEFR), зіграли вирішальну роль у викладанні так званих «іноземних» мов, сприяючи методологічним інноваціям та новим підходам до розробки програм навчання, особливо розвитку комунікативного підходу. Вони сприяли новому підходу до поширення цих методів навчання таким чином, який потенційно більш сприятливий для оперативного засвоєння невідомих мов. Тому, визначаючи мовні потреби, вони змогли точно визначити знання та ноу-хау, необхідні для досягнення цього «порогу спілкування». CEFR організовує володіння мовою на шести рівнях, від A1 до C2, які можуть бути перегруповано в три широкі рівні: базовий користувач, незалежний користувач і досвідчений користувач, і які можуть бути додатково підрозділені відповідно до потреб місцевого контексту. Рівні визначаються за допомогою дескрипторів can-do. Зазначені рівні не виникли раптово в 2001 році, а є результатом двадцятирічного дослідження. Цей інструмент створено, щоб забезпечити прозору, злагожену та всеосяжну основу розробки мовних програм і посібників за навчальними програмами, навчально-методичних матеріалів і оцінки рівня володіння іноземною мовою. CEFR використовується не лише в Європі, а й на інших континентах і є доступною 40 мовами [4]. Важливість англійської мови для доступу та розширення освітніх і професійних можливостей людини визнається Україною і відображена у низці національних стратегій та ініціатив, де володіння англійською мовою є центральним, включаючи: визнання необхідності забезпечити конкурентоспроможність українських вчених та випускників на національному та міжнародному рівнях; прагнення до

інтернаціоналізації вищої освіти; програми академічної та освітньої інтеграції в межах ЄС; обов'язковість вивчення англійської мови у початковій та середній освіті; вивчення та застосування досвіду проекту «Англійська для університетів», який підтримав запровадження та поширення в університетах англійської мови професійного спрямування та викладання фахових дисциплін англійською мовою; прийняття Національної рамки навчальної програми з англійської мови професійного спрямування для використання в університетах України; поширення Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) для визначення рівня володіння англійською мовою в Україні; визначення вивчення іноземних мов, зокрема англійської, пріоритетом внутрішньої політики в стратегічних документах України.

Так, Стратегія сталого розвитку "Україна-2020" в межах «Програми популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі» передбачає підсилення інституційної спроможності для здійснення міжнародних стратегічних комунікацій; збільшення та оптимізацію присутності України на міжнародних заходах та майданчиках; присутності у міжнародному академічному, культурному та громадському середовищі. Одним зі стратегічних індикаторів реалізації Стратегії є «75 % випускників загальноосвітніх навчальних закладів володітимуть щонайменше двома іноземними мовами, що підтверджуватиметься міжнародними сертифікатами» [5]; приєднання до GoGlobal та прийняття Національної програми вивчення та популяризації іноземних мов «Україна speaking»; проведення року англійської мови в Україні (2016) тощо.

Водночас, загалом, як показують результати дослідження, рівень володіння англійською мовою в Україні є низьким. Відповідно до рейтингу English Proficiency Index (EPI)16, в 2016 році Україна посіла 41 місце серед 72 країн, які входили в дослідження. Цей результат є гіршим за показник 2015 року, коли Україна була на 34 місці, а в рейтингу 26 європейських країн у 2016 році Україна серед останніх [1, с.33]. МОН України встановило вимоги до володіння англійською мовою для всіх університетських викладачів на рівні B2 за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, проте не визначило рівня володіння мовою для університетських викладачів англійської мови. Між тим МОН України зауважило, що рівень вчителів англійської мови при закінченні університету є

співвідносним зі шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Розмовна мова є найслабшим умінням викладачів, водночас студенти найвище оцінюють заняття із розмовною практикою. Все більше фахових дисциплін починають викладати англійською мовою, тому існує відповідна потреба підвищувати рівень англійської мови як студентам, так і викладачам. Тож обмежене володіння англійською викладачів англійської мови/ викладачів англійської мови професійного спрямування стане більш помітним, аніж зараз [1,с.43]. У дослідженні щодо англійської мови професійного спрямування експерти дійшли такого висновку: Причина розриву між потребами цільової ситуації (ринком праці) та сучасним рівнем володіння мовою лежить у відсутності загальноприйнятих критеріїв щодо змісту, методики, побудови курсу, оцінювання та результатів навчання, що відповідають міжнародним стандартам. Впродовж останніх 13 років викладання англійської мови професійного спрямування не розширювалося і не реформувалося, а викладання фахових дисциплін англійською мовою не стало масовим [1,с.113].

Вироблення державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти України. Завдання державної політики щодо розвитку англійської мови у вищій освіті в Україні відповідно до мети включають: удосконалення законодавства для підтримки розвитку англійської мови в сфері вищої освіти; встановлення вимог до рівня володіння англійською мовою на різних етапах освітнього континууму; сприяння трансформації статусу англійської мови. З урахуванням викладеного МОН України разом з Британською Радою в Україні розробило та схвалило на засідання Колегії «Концепцію розвитку англійської мови в університетах» [5]. Розглянемо її основні складові. Документ передбачає організацію мовних курсів та інтенсивів, володіння англійською мовою на рівні не менш як B1 стане обов'язковою умовою для вступу, B2 – для випуску, частину профільних дисциплін пропонують зробити англomовними та проводити регулярні «скринінги знань», зокрема, запровадити обов'язкове ЗНО з іноземної мови після бакалаврату. Тому рішення лише одне – забезпечити вхід на рівні B1 усіх студентів на початку навчання. Ціль – до 2023 року всі студенти мають оволодіти мовою на відповідному рівні. Для цього концепція передбачає, що до 2023 року рівень володіння англійською на рівні B1 буде обов'язковим під час вступу на бакалавра. Це передбачає: Проходження обов'язкового «скринінгового» тесту з англійської мови всіма абітурієнтами

(наприклад, ЗНО або стандартизовані іноземні тести) з метою встановлення рівня володіння мовою. Якщо рівень вступника нижче B1, це не позбавляє його права брати участь у конкурсі на вступ до закладу вищої освіти (ЗВО) у звичайному режимі. Проте такі абітурієнти до початку навчального року (до 1 вересня або до 1 жовтня) повинні пройти мовний інтенсив для досягнення рівня B1. Забезпечується рівний доступ до цього мовного інтенсиву для досягнення рівня B1 (очний, дистанційний). Через стандарти вищої школи буде прописано вимогу, що студент бакалаврату обов'язково, незалежно від спеціальності, мусить засвоїти іноземну мову на рівні B1+, якщо він хоче отримати диплом. Для старших рівнів – маїстри та доктори філософії з академічним компонентом - обов'язковим буде рівень B2. Для заохочення університетів до викладання і студентів до вивчення англійської мови під час бакалаврату концепція передбачає збільшення годин та зміни змісту мовних дисциплін. Планується, що надалі широко використовуватимуть іспити для підтвердження рівня володіння англійської мови на рівні B2. Якщо конкретизувати, то це передбачає:

У короткостроковій перспективі поширити Єдиний вступний іспит (ЄВІ) - тобто "ЗНО в маїстратуру" з іноземної мови - на всі маїстерські спеціальності для підтвердження рівня B2. Для впливу на зміст англійської мови та компетенції, які викладаються на рівні бакалавра, будуть розроблені докладні специфікації ЄВІ та визначена конкретна програма та структура змісту іспиту. Мета цих змін - стимулювання розвитку повного спектру мовної компетентності та вплив на вивчення англійської мови під час бакалаврату. У середньостроковій перспективі (5-7 років) планується замінити іспит ЄВІ обов'язковим стандартизованим єдиним вихідним (кваліфікаційним) іспитом з англійської мови для всіх студентів бакалаврату.

Для створення відповідних стимулів для університетів і студентів до підтримки рівня англійської мови на рівні B2 у студентів під час маїстратури, Концепція пропонує: запровадити оцінювання англійської мови як компонента єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) для більшості спеціальностей, у режимі «склав/не склав»; для спеціальностей, для яких не передбачений ЄДКІ, рекомендувати університетам проводити оцінювання володіння англійською мовою під час атестації маїстрів. За даними Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО),

у 2019 р. зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) з англійської мови (поріг "склав/не склав") подолали 87,3% абітурієнтів. Поріг "склав/не склав" - це мінімальна кількість тестових балів, яку має набрати учасник ЗНО, щоб отримати оцінку в шкалі 100-200 балів. Це надає вступнику право брати участь у конкурсному відборі до ЗВО [6].

Концепція рекомендує включити ЗВО оцінювання якості викладання англійської мови окремим пунктом у своїй системі внутрішнього забезпечення якості освіти закладу, а Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) – зробити цей критерій обов'язковою частиною зовнішньої системи забезпечення якості. Документ передбачає також, що заохочуватиметься розвиток безкоштовних он-лайн курсів для самостійного вивчення учнями та студентами англійської мови. Цього року школярі, студенти, вчителі та викладачі більш ніж тисячі навчальних закладів України приєдналися до вивчення англійської на безкоштовній платформі Lingva.Skills, розміщеної на сайті МОН України. Це наймасовіший освітній проект в Україні, за допомогою якого безкоштовно вивчають англійську по всій країні держслужбовці, школярі, студенти, підприємці, будь-які організації, соціальні категорії населення тощо. Мета проекту – надати можливість кожному українцю безкоштовно вивчати іноземні мови на рівнях А1-А2 та В1-В2. За результатами проходження уроків та тестування випускники одержують сертифікат знання англійської мови. Такий формат має стати доповненням до регулярного вивчення мови в школі та університеті, а також для різних рівнів учнів. Ці курси допоможуть студентам, які прагнуть вступити до бакалаврських, магістерських та докторських програм і які повинні досягти певного рівня англійської мови.

Ключове – стимулювання викладання закладами вищої освіти фахових дисциплін англійською мовою. Для підтримування рівня володіння мовою, потрібна постійна практика. Університет – єдине місце, де студент завдяки саме таким програмам може зануритися в англомовне середовище. Разом з Британською Радою та іншими партнерами МОН України розроблено також рекомендації для ЗВО щодо викладання англійської мови в Україні та викладання фахових дисциплін англійською мовою.

Як слушно зазначає професор О.Вишневський: "Передумовою успіху навчання іноземних мов у школі є забезпечення належного рівня мовної і методичної підготовки вчителя у вишах. Сучасний стан відносно відкритості європейського світу і практичні потреби нашого

суспільства забезпечують для цього сприятливі умови. Потрібно лише настирливому дилетантизму в технології навчання протиставити серйозну продуманість і зрозумілість завдань учителя" [7]. Реформа навчання іноземних мов у школі передбачає перебудову і технології діяльності вчителя, зокрема: забезпечення суб'єктної діяльності учня і його участі у мовленні впродовж уроку; орієнтацію зусиль учня на оволодіння мовою у поєднанні з позамовною діяльністю, як її засобу; диференціацію змісту курсу з огляду на характер прогнозованої майбутньої діяльності учнів, тощо.

Висновки. Забезпечення системи вищої освіти інтегрованої у Європейський простір вищої освіти (ЄПВО), та Європейський дослідницький простір є однією із цілей реформування системи вищої освіти в Україні. Формування та вдосконалення нормативно-правового регулювання сфери вищої освіти в Україні, зокрема забезпечення її якості відповідно до європейських стандартів є одним з пріоритетів діяльності як вищих органів влади у сфері освіти, так і самих закладів вищої освіти. Стратегією реформування вищої освіти (п.3.2.) передбачено створення системи забезпечення та постійного поліпшення якості вищої освіти, яка відповідає рекомендаціям і стандартам ЄПВО, враховує кращі світові практики та виступає головною технологією досягнення відповідності освітньої системи вимогам і потребам суспільства та особистості. Нормативно-правове регулювання сфери вищої освіти в Україні – це сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері освіти. Правові норми, що здійснюють регулювання суспільних відносин формують систему з характерною для неї ієрархією рівнів зв'язків та структурою. Формування з урахуванням європейських стандартів та міжнародного досвіду прогресивної нормативно-правової бази, в першу чергу, щодо забезпечення якості освіти є одним з основних факторів, що забезпечать реалізацію прав людини на якісну освіту і одним з основних факторів підготовки кваліфікованого фахівця. Перспективними орієнтирами української освіти в умовах європеїзації та глобальної інтеграції виглядають: конвергенція з європейськими країнами ключових показників, які визначають напрями та сутність розвитку національної освіти; оптимізація моделей управління та фінансування з урахуванням тенденції децентралізації, посилення ролі регіонів у прийнятті рішень, розбудови державно-громадсько-приватного партнерства; подальша трансформація змісту освіти на компетентнісних засадах

і розроблення валідних вимірників оцінювання набуття молоддю ключових і предметних компетентностей; наближення освіти до потреб суспільства, а професійної — до потреб ринку праці [8,9]. Англійська мова визнається ключовою компетентністю сучасної людини, ключовим інструментом міжнародного спілкування в академічному та професійному житті та для розвитку країни в цілому, засобом доступу до знань, умовою ефективної світової інтеграції та фактором економічного зростання країни. Завдання державної політики щодо розвитку англійської мови у вищій освіті в Україні, викладеній, зокрема, в Концепції розвитку англійської мови в університетах, відповідно до мети включають: удосконалення законодавства для підтримки розвитку англійської мови в сфері вищої освіти; встановлення вимог до рівня володіння англійською мовою на різних етапах освітнього континууму; сприяння трансформації статусу англійської мови.

Один із засновників сучасної методики навчання іноземних мов Майкл Уест (Michael West) підкреслював, що іноземної мови неможливо навчити, їй можна тільки навчитися. Створити найкращі умови для навчання і для того, щоб учень або студент дійсно захотів навчитися мови, – головна функція викладача, виконувати яку неможливо без володіння методикою найкращої організації учіння тих, хто навчаються, у мовному курсі на високому рівні [10].

References:

1. The internationalisation of Ukrainian universities: the English language dimension./ Rod Bolitho and Richard West. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/2017-10-04_ukraine_-_report_h5_en.pdf
2. МОН створило Концепцію розвитку англійської мови в університетах: рівень B1- обов'язкова умова вступу, B2 - випуску, викладання профільних дисциплін іноземною та «мовні скринінги». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obov'yazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>
3. Віталій Андронік Англійська стане обов'язковою: Міносвіти готує серйозні зміни. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/angliyskiy-stanet-obyazatelny-mchto-gotovyat-v-minobrazovaniya-1302902.html>
4. The CEFR Levels. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>
5. Указ Президента України Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

6. Цьогоріч ЗНО з англійської мови не склали 12,7% абітурієнтів. URL: https://espresso.tv/news/2019/06/19/cogorich_zno_z_angliyskoyi_movy_ne_sklaly_12_7_abituriyentiv
7. Вишневецький О. Коріння проблем у вивченні іноземних мов // Сучасна освіта. URL: <http://osvita.ua/school/reform/53026/>
8. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навчальний посібник / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Рівне : Овід, 2012. – 352 с.
9. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ : Педагогічна думка, 2016. — 448 с. — Бібліогр.: с. 21. — (До 25-річчя незалежності України).
10. Тарнопольський О.Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 256 с.

Transliteration of References:

1. The internationalization of Ukrainian universities: the English language dimension./ Rod Bolitho and Richard West. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/2017-10-04_ukraine_-_report_h5_en.pdf
2. The Ministry of Education and Science created the Concept of English Language Development at Universities: level B1 - compulsory entry, B2 - graduation, foreign language teaching and "language screening". URL: <https://mon.gov.ua/en/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-angliyskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profile-disciplines-inozemnoyu-ta-movni-screening>
3. Vitaly Andronic The English will be mandatory: the Ministry of Education is preparing major changes. URL: <https://en.segodnya.ua/ukraine/angliyskiy-stanet-obyazatelnyim-chto-gotovyat-v-minobrazovaniya-1302902.html>
4. The CEFR Levels. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>
5. Decree of the President of Ukraine On the Sustainable Development Strategy "Ukraine 2020" URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. This year, 12.7% of English applicants did not make up English. URL: https://espresso.tv/news/2019/06/19/cogorich_zno_z_angliyskoyi_movy_ne_sklaly_12_7_abituriyentiv
7. Vishnevsky O. Roots of problems in the study of foreign languages // Modern education. URL: <http://osvita.ua/school/reform/53026/>
8. Sisoeva S.O, Kristopchuk T.E. Educational systems of European Union countries: a general characteristic: a textbook / S.O. Sysoeva, T.E. Christopchuk; Borys

- Grinchenko University of Kyiv. - Exactly: Ovid, 2012. - 352 p.
9. National report on the state and prospects of development of education in Ukraine / Nat. Acad. ped. Sciences of Ukraine; [editorial: V.G. Kremen (chairman), V.I. Lugovy (deputy chairman), A.M. Gurzhiy (deputy chairman), O. Ya. Savchenko (deputy chairman)]; for the total. ed. V.G. Kremin. - Kyiv: Pedagogical Thought, 2016. - 448 p. - Bibliogr. : p. 21. - (To the 25th anniversary of Ukraine's independence).
 10. Tarnopolsky OB Methods of teaching foreign languages and their aspects in higher education: a textbook / O.B. Tarnopolsky, M.R. Kabanova. - Dnipro: Alfred Nobel University, 2019. - 256 p.

The Author

Alina Androshchuk,
PhD, Candidate of Pedagogy (PhD in Pedagogy),
Assistant Professor,
Foreign Languages Department,
Chemistry and Physics Faculties,
Kyiv National Taras Shevchenko
University (Ukraine).
Kyiv, Ukraine
E-mail: lang1@ukr.net

Abstracts

АНДРОЩУК АЛІНА. Викладання англійської мови в університетах України в контексті євроінтеграції: системний підхід. У статті розглянуто стан та тенденції у викладанні англійської мови в Європейському просторі вищої освіти та університетах України за останні роки. Визначено основні новації, що базуються на європейському досвіді, розкрито сутність державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти, Концепції розвитку англійської мови в університетах.

Ключові слова: англійська мова, європейські стандарти вищої освіти, рівень володіння англійською, університет, єдиний вступний іспит, професійний стандарт викладача, методи навчання, системи оцінювання.

АНДРОЩУК АЛИНА. Преподавание английского языка в университетах Украины в контексте евроинтеграции:

системный подход. В статье рассмотрены состояние и тенденции в преподавании английского языка в Европейском пространстве высшего образования и университетах Украины за последние годы. Определены основные новации, основанные на европейском опыте, раскрыта сущность государственной политики по развитию английского языка в сфере высшего образования, Концепции развития английского языка в университетах.

Ключевые слова: английский язык, европейские стандарты высшего образования, уровень владения английским, университет, единственный вступительный экзамен, профессиональный стандарт учителя, методы обучения, системы оценивания.

ANDROSHCHUK ALINA. Teaching English in Universities of Ukraine in the context of European integration: a system approach.

The article deals with the state and tendencies of teaching English in the European Higher Education Area and universities of Ukraine in recent years. The main innovations based on the European experience are identified, the essence of the state policy on the development of English language in the field of higher education, the Concept of English language development in universities is revealed.

Keywords: English, European Higher Education Standards, English Proficiency, University, Uniform Entrance Exam, Professional Teacher Standard, Teaching Methods, Assessment Systems.

ANDROSZCZUK ALINA. Nauczanie języka angielskiego na uniwersytetach ukrainy w kontekście integracji europejskiej: podejście systemowe. Artykuł dotyczy stanu i tendencji nauczania

języka angielskiego w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego i uniwersytetach Ukrainy w ostatnich latach. Zidentyfikowano główne innowacje oparte na doświadczeniach europejskich, ujawniono istotę polityki państwa w zakresie rozwoju języka angielskiego w dziedzinie szkolnictwa wyższego, koncepcje rozwoju języka angielskiego na uniwersytetach.

Słowa kluczowe: język angielski, europejskie standardy szkolnictwa wyższego, znajomość języka angielskiego, uniwersytet, jednolity egzamin wstępny, profesjonalny standard nauczyciela, metody nauczania, systemy oceniania.